

Vec C-712/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

24. september 2019

Vnútroštátny súd:

Tribunal Supremo

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. júl 2019

Odvolaťka:

Novo Banco S.A.

Odporkyňa v odvolacom konaní:

Junta de Andalucía

Predmet konania vo veci samej

Odvolanie podané spoločnosťou NOVO BANCO, S.A. (predtým známa ako Banco Espirito Santo, S.A., pobočka v Španielsku) proti rozsudku Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de Andalucía (správny senát Vyššieho súdu autonómneho spoločenstva Andalúzia, Španielsko) z 27. februára 2017, týkajúcemu sa zlučiteľnosti článku 6 Ley 11/2010, de 3 de diciembre, de medidas fiscales para la reducción del déficit público y para la sostenibilidad (zákon č. 11/2010 z 3. decembra 2010 o daňových opatreniach na zníženie deficitu verejných financií a na zabezpečenie udržateľnosti) – ktorým sa upravuje daň z vkladov klientov v úverových inštitúciách v Andalúzii (ďalej len „IDECA“) – s článkami 49, 56 a 63 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a s článkom 401 a článkom 135 ods. 1 písm. d) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica o DPH“).

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd kladie podľa článku 267 ZFEÚ dve prejudiciálne otázky. Svojou prvou otázkou sa pýta, či je IDECA v rozpore s článkami 49, 56 a 63 ZFEÚ, ktoré sa týkajú slobody usadiť sa, slobodného poskytovania služieb a voľného pohybu kapitálu, keďže poskytuje daňové výhody bankám, na ktoré sa uplatňuje, ak sa ich sídlo nachádza v autonómnom spoločenstve Andalúzia alebo v závislosti od počtu ich pobočiek zriadených v autonómnej oblasti Andalúzia alebo v závislosti od počtu úverov a investícií, ktoré sú určené na projekty v uvedenej autonómnej oblasti. Svojou druhou otázkou sa pýta, či môže byť IDECA napriek povahe priamej dane, ktorú jej priznáva zákon č. 11/2010, považovaná za nepriamu daň, a v prípade kladnej odpovede, či je zlučiteľná so smernicou o DPH vzhľadom na jej článok 401 a článok 135 ods. 1 písm. d).

Prejudiciálne otázky

1. Majú sa články 49, 56 a 63 ZFEÚ, ktoré zaručujú slobodu usadiť sa, slobodné poskytovanie služieb a voľný pohyb kapitálu, vykladať v tom zmysle, že bránia najmä systému odpočtov, akým je systém stanovený pre IDECA v článku 6 ods. 7 bodoch 2 a 3 andalúzskeho zákona č. 11/2010 z 3. decembra 2010 o daňových opatreniach na zníženie deficitu verejných financií a na zabezpečenie udržateľnosti.
2. Má sa daň z vkladov klientov v úverových inštitúciách v Andalúzii (IDECA) považovať za nepriamu daň, a to napriek povahe priamej dane, ktorú jej priznáva článok 6 ods. 2 uvedeného andalúzskeho zákona č. 11/2010,

a v prípade kladnej odpovede, je táto daň zlučiteľná s DPH s ohľadom na ustanovenia článku 401 a článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH.

Uvedené ustanovenia práva Únie

Právo Európskej únie

Zmluva o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 1), články 49, 56, 63 a 267

Smernica Rady 88/361/EHS z 24. júna 1988, ktorou sa vykonáva článok 67 zmluvy (Ú. v. ES L 178, 1988, s. 5; Mim. vyd. 10/001, s. 10)

Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1), článok 401 a článok 135 ods. 1 písm. d)

Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie

Rozsudok z 18. júla 2007, Oy AA (C-231/05, EU:C:2007:439)

Rozsudok zo 17. novembra 2009, Presidente del Consiglio dei Ministri (C-169/08, EU:C:2009:709)

Rozsudok z 1. júla 2010, Dijkman a Dijkman-Lavaleije (C-233/09, EU:C:2010:397).

Rozsudok zo 6. júna 2000, Verkooijen (C-35/98, EU:C:2000:294)

Rozsudok zo 7. septembra 2004, Manninen (C-319/02, EU:C:2004:484, body 22 a nasl.)

Rozsudok z 25. októbra 2012, Komisia/Belgicko (C-387/11, EU:C:2012:670)

Uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva

Ley 11/2010, de 3 de diciembre, de medidas fiscales para la reducción del déficit público y para la sostenibilidad (zákon č. 11/2010 z 3. decembra 2010 o daňových opatreniach na zníženie deficitu verejných financií a na zabezpečenie udržateľnosti) (BOE č. 314 z 27. decembra 2010, článok 6)

Krátke zhrnutie skutkových okolností a konania vo veci samej

- 1 Pozri odsek týkajúci sa predmetu konania vo veci samej.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

2 Odvolateľka, spoločnosť Novo Banco S.A. uvádza, že boli porušené tieto ustanovenia práva Európskej únie:

– Články 49 a 56 ZFEÚ, pokiaľ ide o slobodu usadiť sa a slobodné poskytovanie služieb.

Odvolateľka tvrdí, že úprava dane z vkladov klientov v úverových inštitúciách v Andalúzii (IDECA) obsiahnutá v článku 6 andalúzskeho zákona č. 11/2010 o daňových opatreniach na zníženie deficitu verejných financií a na zabezpečenie udržateľnosti, ktorý stanovuje všeobecné a konkrétne odpočty v rámci zdanenia (odsek 7, body 2 a 3), by mohla ohroziť uvedené základné slobody:

i) pri stanovení štruktúry všeobecných odpočtov rozdielne zaobchádzanie medzi inštitúciami rezidentmi a inštitúciami nerezidentmi v Andalúzii znevýhodňuje druhé uvedené inštitúcie, keďže sa stanovuje odpočet v zdanení, ak hlavné sídlo alebo všeobecné služby sa nachádzajú v Andalúzii, čo porušuje slobodu usadiť sa, a

ii) keďže obsahuje konkrétne odpočty, ktoré súvisia s regionálnym záujmom, a ktoré sú spojené s osobitnými charakteristikami inštitúcií, ako sú sporiteľne a družstevné banky, ktoré majú takmer výlučne regionálny charakter, čo *de facto* vedie k diskriminácii v situácii, v akej sa nachádzajú úverové inštitúcie v závislosti od toho, či sú prepojené s regionálnymi záujmami Andalúzie. Na podporu svojho tvrdenia odvolateľka odkazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 18. júla 2007, Oy AA (C-231/05, EU:C:2007:439) a rozsudok zo 17. novembra 2009, Presidente del Consiglio dei Ministri (C-169/08, EU:C:2009:709). Takéto rozdiely v zaobchádzaní predstavujú obmedzenia výkonu slobody usadiť sa pre spoločnosti so sídlom v iných členských štátoch Európskej únie alebo v iných autonómnych spoločenstvách Španielskeho kráľovstva a zároveň predstavujú prekážku slobodného poskytovania služieb.

– Odvolateľka navyše tvrdí, že rovnaké závery vyplývajú z formálnej výzvy č. 2011/4057 Európskej komisie doručenej Španielsku 28. februára 2012, ktorá sa týkala dane z vkladov v autonómnych spoločenstvách Extremadura a Andalúzia, a ktorá znela takto: „[...] Španielsko podľa všetkého porušuje svoje povinnosti podľa článkov 49, 56 a 63 ZFEÚ a článkov 31, 36 a 40 Dohody o EHP, keďže právne predpisy niektorých z jej regiónov (autonómne spoločenstvo Andalúzia a autonómne spoločenstvo Extremadura) poskytujú daňové výhody bankám, na ktoré sa uplatňujú, ak sa ich sídlo nachádza v autonómnej oblasti alebo v závislosti od počtu pobočiek, ktoré si banky zriadili v autonómnej oblasti, alebo v závislosti od počtu úverov a investícií, ktoré banky poskytnú na projekty autonómneho spoločenstva.“

– Článok 1 smernice Rady 88/361/EHS z 24. júna 1988, ktorou sa vykonáva článok 67 zmluvy (voľný pohyb kapitálu) a článok 63 ZFEÚ o voľnom pohybe kapitálu.

Odvolaateľka tvrdí, že úprava IDECA môže porušovať slobodu rozhodovania úverových inštitúcií v súvislosti s použitím vkladov prijatých v Andalúzii, ako aj rozhodovania investorov o umiestnení ich úspor. Zdôrazňuje, že zavedenie odlišného zdanenia na základe sídla finančnej inštitúcie alebo miesta investovania predstavuje prekážku voľného pohybu kapitálu, a na tento účel cituje rozsudok Súdneho dvora z 1. júla 2010, Dijkman a Dijkman-Lavaleije (C-233/09, EU:C:2010:397). Pripomína, že v samotnom odôvodnení uvedeného zákona, ktorým sa upravuje IDECA, sa výslovne uvádza, že jej cieľom je riešiť pretrvávajúci problém úniku vkladov, ktorým trpí Andalúzia. Podľa jej názoru účinné uplatňovanie IDECA deformuje rozhodnutia vedenia finančných inštitúcií, ktoré majú tendenciu premiestniť svoju činnosť do oblastí, ktoré nepodliehajú tejto dani, alebo ju založiť na výrobkoch, na ktoré sa uvedená daň nevzťahuje.

– Článok 401 a článok 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH.

Odvolaateľka tvrdí, že napadnutý rozsudok označuje IDECA za priamu daň, aj keď tak nemôže byť, keďže sa týka podnikateľských činností, v tomto prípade hospodárskych transakcií, ako je to v prípade DPH, najmä pokiaľ ide o poskytovanie finančných služieb. Tvrdí, že obe dane zdaňujú to isté a prekáža jej, že napadnutý rozsudok stanovuje, že dani podlieha hospodárska výkonnosť vyplývajúca z transakcie vypožičiavania (prijímanie vkladov), s cieľom vymedziť pojem IDECA takým spôsobom, aby bolo možné vyhnúť sa jej identifikácie číslu na účely DPH, a to najmä vtedy, keď IDECA zaťažuje operáciu, ktorá hoci doslovne podlieha DPH, je od nej oslobodená. Okrem toho uvádza, že tvrdenie uvedené v spomínanom rozsudku, podľa ktorého IDECA zaťažuje výnos, ktorý sa potenciálne predpokladá pri prijímaní vkladov ako prvok vytvárajúci príjem, je podľa jej názoru rozporuplné, keďže hospodárska výkonnosť vyplývajúca z finančnej činnosti s finančnými prostriedkami zhromaždenými prostredníctvom vkladov podlieha práve dani z príjmov právnických osôb alebo dani z podnikania.

- 3 Junta de Andalucía (regionálna vláda autonómneho spoločenstva Andalúzia, Španielsko) tvrdí, že IDECA je priama daň, ktorá sa nevyberá z hospodárskych transakcií úverových inštitúcií, a preto nezohľadňuje štátnu príslušnosť vkladateľov. Podľa jej názoru ide o daň zaťažujúcu výnos, ktorý sa potenciálne predpokladá pri vkladoch prijatých úverovými inštitúciami, ktoré sa fyzicky nachádzajú na území autonómneho spoločenstva, pretože na tomto území majú buď svoje sídlo alebo jednoducho pobočky bez ohľadu na to, či ide o andalúzske a španielske úverové inštitúcie, úverové inštitúcie iných autonómnych spoločenstiev alebo dokonca úverové inštitúcie iného členského štátu. Na podporu svojho tvrdenia cituje rozsudok Súdneho dvora zo 7. septembra 2004, Manninen (C-319/02, EU:C:2004:484), bod 22 a nasl. a rozsudok Súdneho dvora z 25. októbra 2012, Komisia/Belgicko (C-387/11, EU:C:2012:670).

Tvrdí, že podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je hlavným cieľom zásady voľného pohybu ochrana vnútorného trhu, čo v daňovej oblasti bráni najmä v zavádzaní opatrení, ktoré uvedený trh rozdeľujú tým, že bez primeraného odôvodnenia rozlišujú medzi rezidentmi a nerezidentmi. Uvádza, že v dôsledku toho autonómne spoločenstvá môžu ukladať dane alebo daňové opatrenia, pokiaľ nie sú v rozpore so slobodou pohybu, čo nastane vtedy, ak okrem toho, že sú prekážkou slobody pohybu, nemôžu byť odôvodnené, alebo aj ak by boli odôvodnené a ukázali by sa ako neprimerané vo vzťahu k ich účelu.

Regionálna vláda autonómneho spoločenstva Andalúzia sa v dôsledku toho domnieva, že v prvom rade je potrebné určiť, či také opatrenie, akým je opatrenie stanovené v článku 6 ods. 7 bodoch 2 a 3 andalúzskeho zákona o dani z vkladov úverových inštitúcií, ktoré umožňuje znížiť daňové zaťaženie regionálnej dane zavedením určitých investícií v samotnej autonómnej oblasti, predstavuje prekážku voľného pohybu, v tomto prípade kapitálu, alebo účinne ovplyvňuje umiestnenie podnikov v rozpore so slobodou usadiť sa. Ak by takáto prekážka alebo obmedzenie existovali, bolo by potrebné preskúmať, či je takéto opatrenie odôvodnené, a či je okrem toho primerané.

Tvrdí, že na základe uvedeného možno vylúčiť, že daň z vkladov úverových inštitúcií by predstavovala prekážku voľného pohybu, najmä preto, že nezaťažuje transakcie, ale skôr objem vkladov získaných zdaniteľnými osobami, takže nejde o opatrenie, ktoré by mohlo mať vplyv na pohyb kapitálu. Dodáva, že v každom prípade odpočty obsiahnuté v článku 6 ods. 7 bodoch 2 a 3 nezavádzajú rozdielne zaobchádzanie medzi rezidentmi a nerezidentmi autonómneho spoločenstva, a teda medzi španielskymi a inými štátnymi príslušníkmi členských štátov EÚ, keďže ich uplatnenie nezávisí od miesta sídla banky, ale rovnako sa uplatňujú pre všetky pobočky zriadené v Andalúzii, a preto podliehajú dani.

Regionálna vláda autonómneho spoločenstva Andalúzia uvádza, že je tiež potrebné vylúčiť, že vysoká suma odpočtu stanovená v citovanom ustanovení zákona č. 11/2010 *de facto* vedie k tomu, že sa bankovým inštitúciám ukladá vykonávať investície do niektorých verejnoprospešných projektov, čím sa obmedzuje voľný pohyb kapitálu. Uvádza, že ide o stimul alebo opatrenie určené na podporu opätovného investovania ziskov v samotnej autonómnej oblasti, a to bez obmedzenia iných alternatívnych investícií.

Najmä pokiaľ ide o odpočet vo výške 200 000 eur, tvrdí, že je v súlade s požiadavkami týkajúcimi sa existencie odôvodnenia rozdielneho zaobchádzania, ako aj proporcionality opatrenia so sledovaným cieľom, keďže IDECA má základ nie len daňovej, ale aj nedaňovej povahy, pretože jej konečným cieľom nie je iba výber daní, ale ako hlavný cieľ má podnecovať investície v autonómnom spoločenstve a podporovať regionálne vklady.

Krátke zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 4 Pokiaľ ide o prvú prejudiciálnu otázku, vnútroštátny súd, ktorý čiastočne súhlasí s tvrdeniami odvolateľky, uvádza svoje pochybnosti, pokiaľ ide o zlučiteľnosť IDECA s uvedenými slobodami, a v dôsledku toho s článkami 49, 56 a 63 ZFEÚ, ktoré sa na uvedené slobody vzťahujú, keďže analýza dane a jej podstatných prvkov, najmä sadzby dane vo vzťahu k rozsahu odpočtov, predovšetkým sumy 200 000 eur v prípade bankových inštitúcií so sídlom v autonómnom spoločenstve Andalúzia, vedie k záveru, že ide o daň s cieľom *de facto* zaťažiť bankové inštitúcie, ktoré nemajú sídlo v uvedenom autonómnom spoločenstve, vrátane tých, ktoré majú sídlo v iných členských štátoch Európskej únie, v takom rozsahu, v akom samotné pravidlá stanovujú, že odpočty prekračujú celkovú výšku dane (článok 6 ods. 7 bod 4). Poznomenáva, že všeobecný odpočet je v súvislosti s predpokladanými poplatkami taký dôležitý, že v skutočnosti mení povahu dane, z ktorej vytvára daň pre nerezidentské bankové inštitúcie. Uvedený súd zastáva rovnaký názor, pokiaľ ide o osobitné odpočty smerujúce k zvýhodneniu investícií v samotnom autonómnom spoločenstve, v niektorých prípadoch zamerané výlučne na určitý druh inštitúcií, sporiteľní alebo družstiev; domnieva sa, že v prípade úverových inštitúcií dochádza *de facto* k diskriminácii z dôvodu ich prepojenia na regionálne záujmy Andalúzie.
- 5 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora na povahu IDECA. Predovšetkým sa pýta, či sa IDECA má považovať za nepriamu daň napriek priamej povahe, ktorú jej priznáva citovaný článok 6 ods. 2 andalúzskeho zákona č. 11/2010, a v prípade kladnej odpovede, či je zlučiteľná s DPH vzhľadom na ustanovenia článkov 401 a 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH, keďže táto daň zdaňuje držbu vkladov, ktoré podliehajú DPH, aj keď sú od nej oslobodené.